

Antik Medeniyetler Mimarisi Nedir?

Calisma Kagidi

Antik medeniyetler mimarisi, Mezopotamya ve Misir gibi erken toplumlarin dini ve siyasi gucu ifade etmek icin kerpice, tas ve dikme-kiris yapi teknigiyle insa ettigi tapinak, mezar, saray ve ziggurat gibi anitsal yapıları ifade eder.

Sorular

1. Antik Mezopotamya'da ana yapı malzemesi neydi?
A) Granit
B) Kerpice
C) Betonarme
D) Kereste
2. Giza Büyük Piramidi'nin orijinal yüksekliği yaklaşık kaçtı?
A) 46 m
B) 89 m
C) 146,6 m
D) 230 m
3. Mezopotamya ziggurat'ları neden basamaklı, taracalı bir form kullandı?
A) Yalnızca isçilik maliyetinden tasarruf etmek için
B) Daha zayıf kerpice malzeme üzerindeki ağırlığı dağıtmak ve göğe merdiven simgesini yansıtmak için
C) Çünkü tas şekillendirilemeyecek kadar sertti
D) Yeraltı mezar odaları oluşturmak için
4. Misir tapinaklarının sık sütunlu hipostil salonlarını hangi yapısal sınırlama şekillendirdi?
A) Sütun kullanımının yasak olması
B) Destekler arasındaki taş kırıkların sınırlı açıklığı
C) Nitelikli işçi eksikliği
D) Yeraltı tünellerine duyulan ihtiyaç
5. Giza Büyük Piramidi yaklaşık MO 2560'ta, orijinal yüksekliği 146,6 m ve taban kenarı yaklaşık 230 m olacak şekilde tamamlandı. Antik Mısırlılar modern makine olmadan bu ölçekte inşaatı hangi tekniklerle başardı?
6. MO 2100 civarında inşa edilen Ur Büyük Ziggurat'ının tabanı yaklaşık 64 m x 46 m'di ve basamaklı taracalar hlinde yükseliyordu. Mezopotamyalı yapımcılar neden tek bir yüksek yapı yerine basamaklı bir platform seçti?
7. Karnak gibi Misir tapınakları (inşaatı yaklaşık MO 2000-100 arasında birçok firavun döneminde sürmüştür), genellikle 10-20 m yüksekliğinde sütunlarla dikme-kiris yapı kullanır. Bu, iç mekân için hangi yapısal sınırlamayı getirdi?
8. Tanımla: Ziggurat nedir?
9. Tanımla: Dikme-kiris yapı sistemi nedir?
10. Tanımla: Misir'in anıtlar için ana yapı malzemesi neydi?

Cevap Anahtari

1. B) Kerpice - Erisilebilir tas bulunmadigindan Mezopotamyalilar guneste kurutulmus veya firinlanmis kerpicele inisa etti.
2. C) 146,6 m - Buyuk Piramit, dis kaplama taslarini kaybetmeden once orijinalde yaklasik 146,6 m yuksekligindeydi.
3. B) Daha zayif kerpice malzeme üzerindeki agirliyi dagitmak ve goge merdiven simgesini yansitmak icin - Basamakli taracalar zayif kerpice malzemeyi kararli hle getirdi ve yeri goge baglama dinsel sembolizmini tasidi.
4. B) Destekler arasindaki tas kirislerin sinirli acikligi - Tek bir tas kiris yalnızca kısa bir mesafeyi gecebildiginden sutunlar birbirine yakin yerlestirilmek zorunda kaldi.
5. Isciler, tahminen 2,3 milyon kirectasi blogunu yerine tasimak icin rampalar kullandi (duz, sarmal veya zikzak teorileri tartisilir). Hassas bir izgara duzeni ve gokbilimsel hizalama (kenarlar gercek kuzeye derecenin küçük bir kesri kadar sapmayla yönelmistir) ileri duzey olcum becerisini gosterir. Modern arkeolojiye gore kole degil, duzenli mevsimsel isci ekipleri, kendilerine ait bir isci koyunde barinan donusumlu vardiyalarla calisti.
6. Ana mevcut malzeme olan kerpice tasan zayif oldugu icin, genis ve basamakli bir taban agirliyi dagitip kararligi artirdi. Basamakli tasarim ayrica yeri goge baglayan simgesel bir 'merdiven' olusturuyordu; bu da ziggurat'in sehrin koruyucu tanrasi icin tapinak tabani islevini yansitiyordu. Drenaj kanallari ve kerpice cekirdek üzerine pismis tugla dis kabuk, yapiyi Mezopotamya'nin mevsimsel taskinlarından korudu.
7. Tek bir tas kiris catlamadan yalnızca sinirli bir mesafeyi gecebildigi icin sutunlar birbirine yakin yerlestirilmek zorundaydi. Bu durum, catiyi destekleyen devasa sutunlardan olusan ve aralarinda yalnızca dar bosluklar bulunan hipostil salonu ortaya cikardi. Gercek anlamda genis aciklikli ic meknlr, kemer ve tonozun gelistirildigi sonraki medeniyetlere kadar tasta mumkun olmadı.
8. Mezopotamya'da esas olarak kerpicekten inisa edilen, yeri goge simgesel olarak baglayan basamakli, taracali platform tapinagi.
9. Yatay kirisleri (lento) desteklemek icin dikey dikmelerin (sutunlarin) kullanildigi yapisal sistem - Misir ve Yunan tapinaklarinin temeli.
10. Piramit ve tapinak inisa etmek icin ocaklardan cikarilip tasinan kirectasi ve granit.

Bounlu

Tum kartlar, adim adim cozumler ve AI hoca destegi Notek uygulamasinda.
Sinav tarihlerini Promy otomatik hatirlaticiya ceviriir.